druhého manžela, naopak náležitost ta zůstává nedotčena: — stávář se postrádatelnou a zbytečnou teprve v případech, o nichž zmiňuje se druhá věta druhého odstavce § 16 lit. a, totiž v případech, ve kterých od rozvodu uplynula již tři léta. Tu netřeba k rozluce ani souhlasu druhého manžela, ani zjištění nepřekonatelného odporu, ani zjištění rozvážnosti činu. Že jedině takto lze rozuměti § 16 lit. a, plyne, nehledě k doslovu a vnitřní souvislosti tohoto zákonného ustanovení, též z úvahy, že kdyby zákonodárce byl chtěl učiniti souhlas druhého manžela zbytečným i před uplynutím tří let od rozvodu, byl by to vyznačil na patřičném místě, totiž v první větě druhého odstavce § 16 lit. a. Váže-li však zákon zbytečnost tohoto souhlasu v druhé větě výslovně na uplynutí tříletí, je na bíle dni, že neuplynula-li ještě doba tří let, souhlas ten zbytečný není.

Tento výklad zákona, plynoucí z jasného znění, došel výrazu i v prováděcím nařízení ze dne 27. června 1919, č. 362 sb. z. a n., jež v čl. II. odst. první formuluje přesně zásadu zde vyslovenou a z doslovu zákona vyvozenou a takto úplně se kryje s ustanovením zákona.

Pro případ přítomný, kdy od provedení rozvodu uplynula sice doba 6 měsíců, ale nikoliv doba 3 let, jsou tedy podmínky rozluky vymezeny v první větě druhého odstavce ve spojení s třetí větou prvního odstavce § 16 lit. a, totiž souhlas druhého manžela a zjištění rozvážnosti počinu. Ježto manželka souhlas odepřela, byla žádost Františka H. právem zamítnuta.

Rozhodnutí ze dne 17. února 1920, čj. R-I. 76/20-1.
Schin.

Čl. 286. obch. zák. neplatí při nároku na zrušení smlouvy, opřeném o tvrzení, že zboží prodáno bylo za cenu zřejmě přemrštěnou. — Předpokladem jeho uplatňování ve smyslu § 20 č. 5. cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. však jest, aby prodávající již před podáním žaloby byl odsouzen pro předražování.

Žalobce tvrdil, že koupil v říjnu 1918 od žalovaného k dalšímu zcizení kořeny za přemrštěnou cenu. Seznav prý teprve po koupi nepřiměřenost její, dal mu zboží k disposici a domáhal se žalobou zrušení kupní smlouvy. Ve sporu učiněný návrh na přerušení řízení podle § 191 c. ř. s. a postoupení spisů státnímu zastupitelstvu ku stihání žalovaného pro předražování byl zamítnut.

Zemský a vrchní zemský soud žalobu zamítly z toho důvodu, že šlo o obchodní jednání, kterému podle čl. 286 obch. zák. nelze odporovati námitkou pro zkrácení přes polovici.

Nejvyšší soud odvolání částečně vyhověl a žalobu jen pro tentokráte zamítl z těchto důvodů:

Žalobce opírá svůj nárok na zrušení smlouvy a vrácení kupní ceny o ustanovení § 20 č. 5 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., udávaje, že mu žalovaný prodal zboží v žalobě uvedené za cenu zřejmě přemrštěnou a že se tím dopustil skutku dle tohoto cís. nař. trestného. Žalobce domáhá se tedy uznání neplatnosti smlouvy nikoli jen pro přílišný nepoměr mezi tím, co žalovanému dal a co od něho obdržel (§ 934 o. z.), nýbrž pro trestný skutek žalovaným spáchaný a v § 20 cit. cís. nař. naznačený. Toto ustanovení v odst. č. 5 nečiní rozdílu v tom, zda poškozený jest obchodníkem čili nic, dávajíc každému poškozenému v případě odsouzení pachatelova právo žádati prohlášení neplatnosti smlouvy. Ustanovení zák. ze dne 28. května 1919, č. 299 sb. z. a n., vztahuje se jen na spory o zaplacení náhrady za to, že někdo zaplatil hotově za předmět potřeby cenu přílišnou, tedy na spory o vrácení přeplatku, nikoli však na spory o zrušení smlouvy a nelze proto ze znění § 2 tohoto zák. souditi, že ustanovení § 20 č. 5 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., pokud jde o nárok na zrušení smlouvy, na obchodníky se nevztahuje nehledíc k tomu, že v době podání žaloby zákon tento ještě ani vydán nebyl. Z toho plyne, že čl. 286 obch. zák. při nárocích na zrušení smlouvy opírajících se jen o důvod § 20 cit. cís. nař. místa nemá a že rozhodným jest jedině znění tohoto cís. nař. Opáčný názor obou soudů nižších stolic sdíleti nelze a jest tedy dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci v tomto směru opodstatněn.

Nárok žalobcův předpokládá však podle § 20 č. 5 cit. cís. nař. odsouzení pachatele. Otázka odsouzení pachatele není jen praejudicielní pro rozhodnutí sporu, nýbrž jest podmínkou a předpokladem vzniku nároku žalobního na zrušení smlouvy. Dokud k odsouzení pachatele nedojde, nevzniká vůbec nárok na zrušení smlouvy a nemůže býti uplatňován. Že by žalovaný byl býval pro čin žalobcem mu za vinu kladený odsouzen, tvrzeno není a z návrhu žalobcova na postoupení spisů státnímu zastupitelstvu za účelem stihání žalovaného plyne, že ani trestní řízení proti němu dosud zahájeno nebylo. Jest tedy žaloba na zrušení smlouvy předčasna a na ten čas bezdůvodna. Poněvadž však vždy ještě jest možno, že k odsouzení žalovaného dojde a

že tedy nárok žalobcův na zrušení smlouvy budoucně vzejde, bylo dovolání vyhověno částečně v tom směru, že žaloba byla zamítnuta pro tentokráte.

Z toho, co bylo uvedeno, plyne však dále, že dovolací důvod § 503 č. 2 c. ř. s. opodstatněn není, neboť je jisto, že žalobci proti žalovanému dosud žádný nárok nepřísluší. Věc byla tedy k rozhodnutí zralá a nebylo třeba řízení přerušovati a vyčkávati až podmínky nároku žalobcova nastanou. Věcí žalobcovou jest, aby sám nejprve si zjednal předpoklady nároku žalobního a potom teprve žalobu s udáním právního důvodu podal.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 21. ledna 1920, čj. Rv-I. 599/19-1. *R. z. s. Dr. J. Říha.*

Ustanovení § 519 č. 2 c. ř. s., podle něhož dopouští se rekurs do usnesení soudu odvolacího, jímž byla vyslovena zmatečnost rozsudku soudce prvního, platí jen tehdy, když usnesením soudu odvolacího nejen rozsudek soudu prvního prohlášen za zmatečný, ale i žaloba byla odmítnuta.

poněvadž v tomto případě dle prvního odstavce § 478 c. ř. s. nemá místa další jednání, a tudíž nelze užíti třetího odstavce § 519 c. ř. s. Nebyla-li však zrušením rozsudku a řízení pro zmatečnost sporná věc konečně vyřízena, nýbrž bylo nařízeno nové jednání, jest podle všeobecného pravidla § 519 č. 3 c. ř. s. rekurs proti usnesení soudu odvolacího připuštěn jen tehdy, když byla vyhrazena právní moc. To v případě tomto se nestalo, dovolací rekurs měl tudíž dle § 528 c. ř. s. jako nepřípustný býti odmítnut již soudem prvním, aneb alespoň soudem stolice druhé, a když tyto tak neučinily, vysloveno odmítnutí soudem dovolacím.

Rozh. ze dne 23. prosince 1919, čj. R-I. 491/19-1.*) *Schin.*

---

*) Pozn. red. Tímto rozhodnutím přejímá československý nejvyšší soud prostě a nekriticky názor zastávaný bývalým nejv. soudem rakouským, jenž jej zase čerpal z komentáře Neumanova. A přece byl by náš nejv. soud nalezl v české literatuře sneseny důvody proti tomuto mínění (Hora, Odvolání, str. 137 násl.), jež Ott nazývá důmyslnými, projevuje s nimi svůj souhlas. (Sbor. věd. pr. a st. roč. XVI. str. 90). Srov. také Ott, Soust. úvod III, 68 násl., Klein, Vorl. 274.